

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
підприємництва і торгівлі
Протокол № 19 від 20 червня 2017 р.
Зав. кафедри

_____ О.Є. Бавико

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ЕКСПЕРТНО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА

Кількість кредитів ECTS 3

Розробник:
Бавико О.Є.
проф. кафедри підприємництва
і торгівлі, д.е.н., доцент

2017-2018 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	вибіркова дисципліна
Семестр	8
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Кількість модулів	1
Лекції, годин	20
Практичні/ семінарські, годин	10
Лабораторні, годин	
Самостійна робота, годин	60
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3
самостійної роботи студента	3
Вид контролю	екзамен

2. Мета та завдання дисципліни

Мета - ознайомлення з основами мистецтвознавства, з методиками атрибуції об'єктів мистецтвознавства, з основами правового регулювання переміщення об'єктів мистецтва через митний кордон України.

Завдання - вивчення законодавчої, нормативної бази щодо правового регулювання переміщення об'єктів мистецтва через митний кордон України; набуття знань і вмінь у визначенні термінів, видів, жанрів творів мистецтва; вивчення загальних класифікаційних та ідентифікаційних творів мистецтва.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1: Мистецтвознавство. Об'єкти мистецтвознавства					
Тема 1. Наукові основи мистецтвознавства	14	2			12
Тема 2. Образотворче мистецтво. Види і жанри мистецтва	16	4	2		10
Разом за змістовим модулем 1	30	6	2		22
Змістовий модуль 2: Ідентифікаційні ознаки творів мистецтва					
Тема 3. Твори живопису та їх ідентифікаційні ознаки	15	4	2		9
Тема 4. Декоративно-прикладне мистецтво: види та класифікація. Атрибутивні ознаки творів декоративно-прикладного мистецтва	15	2	2		11
Разом за змістовим модулем 2	30	6	4		20
Змістовий модуль 3: Основи мистецтвознавчої експертизи					
Тема 5. Сучасні методи ідентифікаційної експертизи творів мистецтва	12	4	2		6
Тема 6. Особливості мистецтвознавчої експертизи предметів декоративно-прикладного мистецтва	18	4	2		12
Разом за змістовим модулем 3	30	8	4		18
Усього годин	90	20	10		60

4. Темі семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Практичне заняття. Види та жанри мистецтва. Визначальні ознаки основних історичних художніх стилів в мистецтві	2
2	Практичне заняття. Живопис на полотні та його ідентифікаційні ознаки	4
3	Практичне заняття. Атрибуція творів мистецтва	2
4	Практичне заняття. Методи ідентифікації творів мистецтва	2
5	Практичне заняття. Особливості проведення мистецтвознавчої експертизи	2

5. Індивідуальні завдання

- 1 Огляд періодичної і монографічної спеціально-наукової літератури.
- 2 Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
- 3 Добір результатів досліджень щодо організації експертизи товарів
- 4 Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Мистецтвознавство. Об'єкти мистецтвознавства			
Практичне заняття Тема 1. Наукові основи мистецтвознавства	12	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: визначення понять «об'єкти мистецтвознавства», «культурні цінності». Правове регулювання переміщення об'єктів мистецтвознавства через митний кордон України. Джерело [1-9]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація доповіді
Практичне заняття Тема 2. Образотворче мистецтво. Види і жанри мистецтва	10	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: образотворче мистецтво. Види і жанри мистецтва. Джерело [21-22]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація доповіді
Разом за змістовий модуль 1	22		
Змістовий модуль 2. Ідентифікаційні ознаки творів мистецтва			
Практичне заняття Тема 3. Твори живопису та їх ідентифікаційні ознаки	9	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: схема вивчення та описання творів живопису. Ідентифікаційні ознаки олійного живопису. Живопис на дерев'яній основі та його ідентифікаційні ознаки. Графіка: види, технологія виробництва. Старовинні книги, рукописи, документи. Джерело [3-7, 15-19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація доповіді
Практичне заняття. Тема 4. Декоративно-прикладне мистецтво: види та класифікація. Атрибутивні ознаки творів декоративно-прикладного мистецтва	11	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: декоративно-прикладне мистецтво. Кераміка як вид декоративно-прикладного мистецтва. Художні вироби з металу. Ткацтво. Музичні інструменти. Поштові марки. Ордена і медалі, нагрудні знаки та грошові знаки, пам'ятні, ювілейні монети. Джерело [1-6, 11, 19]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація доповіді
Разом за змістовий модуль 2	20		
Змістовий модуль 3. Основи мистецтвознавчої експертизи			
Практичне заняття. Тема 5. Сучасні методи ідентифікаційної експертизи творів мистецтва	6	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: сучасні методи ідентифікаційної експертизи об'єктів мистецтва: ультрафіолетове тестування; тестування в ІЧ-випромінюванні; рентгенографія. Обладнання для експертно-криміналістичних досліджень об'єктів мистецтва. Джерело [3-7, 14, 21-26]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація доповіді

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
		3. Підготовка до презентації доповіді.	
Практичне заняття. Тема 6: Особливості мистецтвознавчої експертизи предметів декоративно-прикладного мистецтва	12	1. Вирішення практичних завдань в межах наступних питань: особливості експертизи предметів декоративного мистецтва Особливості експертизи предметів прикладного мистецтва Джерело [14-17, 23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація доповіді
Разом змістовий модуль 3	18		
Разом	60		

7. Результати навчання

1	Знання видів і жанрів предметів історичного та культурного значення; загальні класифікаційні та ідентифікаційні ознаки різних видів творів мистецтва;
2	Знання сучасних неруйнівні методів ідентифікаційної експертизи об'єктів мистецтвознавства
3	Вміння документально оформлювати результати експертизи в митній справі
4	Набуття практичних навичок з ідентифікації твори мистецтва, що переміщуються через митний кордон України; складання опису об'єктів мистецтва у митній документації

8. Форми навчання

Лекції, лабораторні заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за рекомендованою літературою).

9. Методи оцінювання

Екзамен

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: на протязі семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		2	1		5
Тема 2	2		2	1		5
Разом змістовий модуль 1	4		4	2	5	15
Змістовий модуль 2						
Тема 3	2		2	1		5
Тема 4	2		2	1		5
Разом змістовий модуль 2	4		4	2	5	15
Змістовий модуль 3						
Тема 5	3		2	2		7
Тема 6	3		2	2		7
Разом змістовий модуль 3	6		4	4	6	20
Разом						
	14		12	8	16	50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «TestXPro»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі підрахунку кількості правильних тестів. Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

- 1 Електронний конспект лекцій.
- 2 Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
- 3 Комплекти індивідуальних завдань.
- 4 Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

- 1 Білецький П.О. Українське мистецтво 2-ї половини XVII – XVIII ст. – К.: Мистецтво, 1981.
- 2 1. Богомольний Н.Я., Чевикін А.В. Техніка офорта. – К.: 1978.
- 3 Декоративно-ужиткове мистецтво. Словник. Т. 1,2. / Запаско Я.П. (керівник авторського колективу). – Львів, Афіша. 2000
- 4 Жаборюк А.А. Мистецтво живопису і графіки на Україні в першій половині і середині XIX ст. – К.: Мистецтво, 1983.
- 5 Жолтовський П.М. Український живопис XII – XVIII ст. – К.: Мистецтво, 1978.
- 6 Жолтовський П.М. Художнє лиття на Україні XIV – XVIII ст. – К.: Наукова Думка, 1973.
- 7 Інструкція про порядок оформлення права на вивезення, тимчасове вивезення культурних цінностей та контролю за їх переміщенням через державний кордон України. Наказ Міністерства культури і мистецтв України від 22.04.2002, № 258
- 8 Інструкція про порядок переміщення через державний кордон України текстових, аудіо - та аудіовізуальних матеріалів: Наказ Державного комітету України по охороні державних таємниць у пресі та інших засобах масової інформації від 22.08.1994 р. № 99/252
- 9 Історія українського мистецтва: в 6 т. – К.: Мистецтво, 1962 – 1969.
- 10 Калашникова О.Л. Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей: Підручник. – К.: Знання, 2006.
- 11 Кара-Васильєва Т.В., Заволокіна А.О. Українська народна вишивка. – К.: Либідь, 1996
- 12 Конвенція ЮНІДРУА про міжнародне повернення викрадених чи нелегально вивезених культурних цінностей від 24.06.1995 р.
- 13 Мінжулін О. Реставрація творів з металу. – К.: “СПАЛАХ”, 1998. 14.
- 14 Петренко М.З. Українське золотарство XVI-XVIII ст.- К.: Наукова думка, 1970.
- 15 Положення про Державну службу контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2000 р. № 983
- 16 Порядок вивезення за межі України державних нагород з дорогоцінних металів та /або дорогоцінного каміння: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.06.2001 р. № 667
- 17 Про ввезення, вивезення та повернення культурних цінностей: Закон України від 12.09.1999 р. № 1068-XIV
- 18 14. Про затвердження зразка свідоцтва на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей з території України: Постанова Кабінету міністрів України від 20.06.2000 р. № 984
- 19 Про затвердження зразків паспортів на смичкові музичні інструменти і смички та переліку державних установ, яким надається право проведення державної експертизи смичкових музичних інструментів і смичків. Наказ Міністерства культури і мистецтв України від 24.09.2003 р. № 595
- 20 Про зміни та доповнення до порядку контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України : Лист Державної митної служби України від 16.03.2001 р. № 4/09-1308-ЕП.
- 21 Степовик Д.В. Українське мистецтво 1 п. XIX ст. – К.: Мистецтво, 1982.
- 22 Тхоржевський А.Й. Нариси з історії грошей в Україні. – Тернопіль: видавництво Карп'юка, 1999.
- 23 Українське народне мистецтво. Кераміка і скло. – К.: Мистецтво, 1974
- 24 Виппер Б.Р. Введение в историческое изучение искусства. – М., 1985.

Допоміжна

- 1 Про охорону культурної спадщини: Закон України від 08.06.2000 р. № 1805-III.
- 2 Степовик Д. В. Історія української ікони Х – ХХ століть. – К.: Либідь, 1996. – 78 с.
- 3 Тищенко О. Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII–XVIII ст.) – К.: Наукова думка, 1989. – 99 с.
- 4 Конвенція о защите культурных ценностей в случае вооруженного конфликта. – Гаага, 14.05.1954 г.
- 5 Конвенция о мерах, направленных на запрещение и предупреждение незаконного ввоза, вывоза и передачи права собственности на культурные ценности. – Париж, 14.11.1970 г.
- 6 Конвенция об охране всемирного культурного и природного наследия. – Париж, 21.11.1972 г.

Інформаційні ресурси

- 1 Програмний продукт QD Professional
- 2 <http://sfs.gov.ua/>